

توصیف دوره آموزشی

نام دوره : ایمنی در محیط کار ۱

مدرس: دکتر مصطفی پویاکیان، استادیار گروه مهندسی بهداشت حرفه‌ای، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

جمعیت هدف : دانشجویان کارشناسی مهندسی بهداشت حرفه‌ای

توانمندیهای مورد انتظار پایان دوره :

شناختی :

- اهمیت ایمنی در محیط‌های کار را بیان می‌کند و پیامدهای بروز حوادث در جوامع را توصیف می‌کند.
- تاریخچه ایمنی صنعتی را بیان می‌کند.
- سازمان‌های ملی و بین‌المللی در حوزه ایمنی صنعتی را نام برده و در مورد وظایف و کارکردهای آنها توضیح می‌دهد.
- مفهوم واژگان اصلی در ایمنی صنعتی شامل ایمنی، خطر، ریسک، حادثه، شبه حادثه و آنومالی را می‌داند و آنها را تعریف می‌کند.
- مفهوم ریسک را می‌داند و تفاوت درک ریسک از دیدگاه علمی و عامه مردم را توضیح می‌دهد.
- انواع تقسیم بندی حوادث صنعتی را نام می‌برد.
- مدل‌های حادثه را می‌شناسد و آنها را توضیح می‌دهد.
- فعالیت، ترکیب و مقررات واحدهای ایمنی و بهداشت کار و کمیته‌های حفاظت فنی را توضیح می‌دهد.
- روش‌های طبقه بندی و ثبت اطلاعات حوادث و تدوین جداول اطلاعاتی و ساخت نمودارها و نیز انواع شاخص‌های ایمنی در محیط کار را توضیح می‌دهد.
- تمرین‌های مربوط به محاسبه شاخص‌های گذشته نگر حوادث و ایمنی در محیط کار را انجام می‌دهد.
- وضعیت ایمنی صنعت را بر اساس نتایج محاسبات شاخص‌های ایمنی تفسیر می‌کند.
- مفاهیم رنگ‌ها در ایمنی و کاربرد آنها را بیان می‌کند.
- استانداردهای ساخت و طراحی تابلوها و برچسب‌های ایمنی را نام برده و ویژگی‌های هر کدام از استانداردها را توضیح می‌دهد.
- انواع و ویژگی‌های حوادث در ساختمان سازی و معدنکاری را نام می‌برد.
- تجهیزات و دستگاه‌های مورد استفاده در عملیات ساختمانی و معدنکاری شامل داربست‌ها، جرثقیل‌ها، ابزارهای دستی، تجهیزات خاکبرداری، سوراخکاری و .... را نام برده و ویژگی‌های کلی هر کدام از آنها را توضیح می‌دهد.
- انواع معدن و روش‌های معدنکاری را توضیح می‌دهد.
- مسائل ایمنی مربوط به تجهیزات مورد استفاده را معدنکاری را بیان می‌کند.
- نکات مربوط به ایمنی اتمسفر معادن زیر زمینی را بیان می‌کند.

- فرآیند آتشباری شامل انواع مواد منفجره، روش های نگهداری از آنها و آتشباری را می داند و توضیح می دهد.
- اصول ایمنی کار با مواد منفجره را توضیح می دهد.
- مقررات ایمنی در ساختمان سازی و معدنکاری شامل مقررات نرده ها، پلکان ها، نردبان ها، گالری ها، تونل ها و ... را نام می برد.
- اصول حفاظت در برابر کار در ارتفاع را توصیف می کند.
- اصول ایمنی کار در فضاهای محصور را توضیح می دهد.
- اجزا مجوزهای کار ایمنی را نام می برد.
- اصول کلی ایمنی در عملیات تخریب و گودبرداری را توضیح می دهد.

روانی حرکتی :

- ندارد.

نگرشی :

- به اهمیت ایمنی در محیط کار و تلاش برای حفظ جان انسانها اعتقاد دارد و برای رسیدن به آن تلاش می کند.

استراتژیهای ارتقا کیفیت در نظر گرفته شده در آموزش دوره :

- استراتژی دانشجو محور

محتوای آموزشی دوره

a. سرفصلهای آموزشی دوره:

تئوری: بر اساس آخرین سرفصل درس ایمنی در محیط کار ۱ شامل: تعاریف ایمنی صنعتی؛ نقش و جایگاه ایمنی در محیط کار؛ آشنایی با تشکیلات و قوانین ایمنی در صنعت در سطح ملی و بین المللی؛ تعریف حادثه و انواع آن؛ آشنایی با پیامدهای حادثه، مطالعه آماری حوادث؛ آشنایی با واحدهای ایمنی و بهداشت کار در صنعت؛ آشنایی با کمیته های ایمنی در صنعت؛ تهیه و تدوین دستورالعمل های ایمنی؛ آشنایی با علائم ایمنی، پوستر ها و ابزارهای اطلاع رسانی دیگر؛ کاربرد رنگ در ایمنی، اصول ایمنی در طراحی کارگاه های ساختمان و معدن، تجهیزات مورد استفاده در کارگاه های ساختمان و معدن؛ انواع معادن و روش های استخراج آنها؛ تجهیزات مورد استفاده در استخراج از معادن؛ انواع مواد منفجره و ایمنی نگهداری آنها در داخل و خارج از معادن؛ اصول ایمنی کار با مواد منفجره؛ گرد و غبار و گازها در معادن و ایمنی آنها؛ مقررات ایمنی در ساختمان سازی؛ ایمنی کار در فضاهای محصور؛ مجوزهای کار؛ حوادث و سوانح در معادن؛ ایمنی در عملیات تخریب و گودبرداری؛

عملی: بازدید از یک معدن زیر زمینی؛ بازدید از یک کارگاه ساختمانی؛ تهیه و ارائه گزارش بازدید

b. فرנסهای آموزشی دوره:

ایمنی در محیط کار ۱، تالیف: دکتر شیرازه ارقامی، دکتر مصطفی پویاکیان، انتشارات فن آوران، ۱۳۹۲
آیین نامه های حفاظت و بازرسی کار، وزارت کار
سایر کتاب های مفید در حوزه ایمنی

متدهای آموزشی دوره :

طرح موضوعات و سخنرانی در خصوص مباحث سرفصل، پرسش و پاسخ در خصوص مباحث، ارایه تکالیف کلاسی کوچک در قالب تحقیق برای سوالات کوچک

تعداد ساعت /واحد آموزشی: ۳۴ ساعت نظری و ۳۴ ساعت عملی، ۳ واحد (۲ واحد نظری و ۱ واحد عملی)

جایگاههای آموزشی دوره : کلاس درس، معدن و کارگاه ساختمانی

ارزشیابیهای دوره: حضور و فعالیت کلاسی ۱۰٪، میان ترم ۱۵٪، کار عملی و ارایه گزارش پروژه عملی ۲۵٪، آزمون پایان ترم ۶۰٪

طرح درس

نام درس: ایمنی در محیط کار ۱

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس: اهداف شناختی: اهداف روانی حرکتی: اهداف نگرشی:

مراجع	وسایل کمک آموزشی	زمان مورد نیاز	متد	سرفصل
ایمنی در محیط کار ۱، دکتر شیرازه ارقامی، دکتر مصطفی پویاکیان، انتشارات فن آوران، ۱۳۹۲، فصل ۱	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۳۰ دقیقه ۷۵ دقیقه	سخنرانی	۱. معارفه و توصیف درس و اهمیت آن در میان دروس اختصاصی رشته ۲. نقش و جایگاه ایمنی در محیط های صنعتی
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۱	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۶۰ دقیقه ۴۵ دقیقه	سخنرانی	۳. آشنایی با تشکیلات و قوانین ایمنی در سطح ملی و بین المللی شامل اداره کل بازرسی کار، مرکز سلامت محیط و کار، ILO، NSC. OSHA و ... ۴. آشنایی با پیامدهای حادثه
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۱	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۵۵ دقیقه ۵۰ دقیقه	سخنرانی	۵. آشنایی با واژگان ایمنی شامل ایمنی، خطر، شرایط نرمال، شرایط غیر نرمال، ۶. آشنایی با تعاریف مختلف حادثه، شبه حادثه و روند شکل گیری حوادث
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۲	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۳۰ دقیقه ۷۵ دقیقه	سخنرانی	۷. آشنایی با مفهوم مدل های حادثه و دلیل اهمیت آنها ۸. معرفی مدل های خطی حوادث شامل مدل دمینو، مدل گوردن، مدل زابتاکیس،
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۳	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۵۰ دقیقه ۵۵ دقیقه	سخنرانی	۹. آشنایی با مفاهیم رنگ ها و کاربرد آنها در ایمنی ۱۰. معرفی استانداردهای تابلوها و برچسب های ایمنی (استاندارد ایزو)
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۳ نمایش فیلم	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۵۰ دقیقه ۵۵ دقیقه	سخنرانی	۱۱. معرفی استانداردهای تابلوها و برچسب های ایمنی (استاندارد ANSI) و معرفی آیین نامه تابلوهای ایمنی ایران ۱۲. آشنایی با PTW و ایمنی کار در فضای بسته
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۴	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۱۰۵ دقیقه	سخنرانی	۱۳. آشنایی با بررسی حادثه و فرایند ثبت اطلاعات حادثه ۱۴. آشنایی با پارامترها و شاخص های سنجش ایمنی در صنعت و ضرایب ایمنی
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۵ نمایش فیلم آموزشی	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۳۵ دقیقه ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه	سخنرانی	۱۵. اصول ایمنی در کارگاه های ساختمانی ۱۶. انواع حوادث در کارگاه های ساختمانی ۱۷. انواع خطرات در کارگاه های ساختمانی
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۵ نمایش فیلم آموزشی	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۲۰ دقیقه	سخنرانی	۱۸. داربست ها و انواع آن ۱۹. ایمنی کار روی داربست ها ۲۰. نردبان ها و انواع آن ۲۱. ایمنی کار با نردبان

ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۵ نمایش فیلم آموزشی بازدید از یک کارگاه ساختمانی	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۳۰ دقیقه ۴۵ دقیقه ۳۰ دقیقه	سخنرانی	۲۲. انواع پلکان و رمپ و ایمنی آنها ۲۳. ایمنی کار در ارتفاع و تجهیزات حفاظت در برابر سقوط ۲۴. ایمن سازی محیط های کار در ارتفاع
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۵	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۴۵ دقیقه ۶۰ دقیقه	سخنرانی	۲۵. انواع خاک و روش های گودبرداری ۲۶. ایمنی در عملیات گودبرداری
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۵	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۵۰ دقیقه ۳۵ دقیقه ۲۰ دقیقه	سخنرانی	۲۷. معرفی انواع روش های حفاظت از گود و جلوگیری از ریزش ۲۸. معرفی تجهیزات و ماشین آلات مورد استفاده در کارگاه های ساختمانی شامل انواع بالابرها، جرثقیل ها ۲۹. ایمنی کار با جرثقیل ها
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۶	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۵۵ دقیقه ۵۰ دقیقه	سخنرانی	۳۰. معرفی شیوه های استخراج معدن به صورت روباز و زیر زمینی ۳۱. معرفی تاسیسات معدن
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۶ نمایش فیلم آموزشی	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۴۵ دقیقه	سخنرانی	۳۲. معرفی روش های حفاری در معدن ۳۳. معرفی آتشیاری ۳۴. معرفی مواد منفجره
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۶	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۶۰ دقیقه ۴۵ دقیقه	سخنرانی	۳۵. معرفی شیوه های نگهداری مواد منفجره و حمل و نقل آنها ۳۶. معرفی وسایل انفجار و فرآیند انفجار
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۶ بازدید از یک پروژه معدنی	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۴۵ دقیقه ۶۰ دقیقه	سخنرانی	۳۷. معرفی ماشین آلات بارگیری و باربری در معدن ۳۸. خطرات عمده در معادن
ایمنی در محیط کار ۱، فصل ۶	وایت برد کامپیوتر پروژکتور	۵۵ دقیقه ۵۰ دقیقه	سخنرانی	۳۹. اتمسفر معدن ۴۰. آتش سوزی و انفجار در معادن ذغال سنگ

کار/تجربه های عملی/تکالیف: ارایه یک تکلیف در قالب تحقیق و جستجو در مورد موضوع مورد بحث در هر جلسه و ارایه پاسخ آن تا جلسه آینده

ارزشیابی درس: پرسش و پاسخ در ابتدای هر جلسه از مباحث جلسه قبل - انجام آزمون میان ترم - آزمون پایان ترم